

Bemærkninger til forslaget

Når en revision af sindssygeloven skal overvejes, jfr. folketingsbeslutningen af 25. maj 1982, må det være rimeligt først og fremmest at overveje, om vi i det hele taget fortsat skal have en særlovgivning for sindssyge.

Der er tilfælde, hvor det kan være rimeligt at benytte frihedsberøvelse over for personer, der er farlige for andre, og der må naturligvis skabes klar lovhjemmel for sådanne frihedsberøvelser, bl.a. for så præcist som muligt at *afgrænse* hjemmelen og derved mindske risikoen for vilkårlighed og myndighedsmisbrug. Men »farlighed« begrænser sig jo ikke til sindssyge, som det også fremgår af de ca. 30 pct. formelt ulovlige tvangsindlæggelser, hovedsagelig i forbindelse med affektreaktion, men altså ikke sindssyge. Det bør overvejes, som det også er ønsket af 27 psykiatere i deres henvendelse til retsudvalget (bilag 1), om man ikke i stedet for en særlov for sindssyge kunne skabe en samlet lovgivning om administrativ frihedsberøvelse som nødvendige og nødretsforanstaltning ved visse nøje definerede tilstande.

Om en sådan lovgivning også (som den nugældende sindssygelov) skal hjemle tvangsindlæggelse, hvis den pågældende er til fare for *sig selv*, er et spørgsmål for sig, men i virkeligheden heller ikke noget argument for en særlovgivning for sindssyge.

Forslagsstillerne er bekendt med, at mange kolleger til de førnævnte 27 psykiatere ikke er enige i, at en lovgivning, der ikke bygger på sindssyge som forudsætning for den administrative frihedsberøvelse, er at foretrække. Denne indstilling skyldes selvsagt ikke en diskriminerende holdning til sindslidende, men frygt for, at en opgivelse af sindssygekriteriet kan føre til en *udvidet* adgang til tvangsforanstaltninger mod personer, som ikke i

enhver henseende er veltilpassede. Desuden frygter man, at en nøjere præcisering af betingelserne for tvangsindgreb efter en sådan nødværgelov måske ville medføre, at en del af de tilfælde, der hidtil har medført kortvarig hospitalsindlæggelse, i stedet vil blive overført til politiets varetægt, hvilket i hvert fald ikke altid er at foretrække.

Forslagsstillerne deler ønsket om, at der ikke åbnes adgang for en udvidet og mere vilkårlig brug af administrativ frihedsberøvelse, og at f.eks. selvmordstruede og delirister ikke frihedsberøves under mindre betryggende vilkår end hidtil. Men vi står under alle omstændigheder med det problem, at omkring 30 pct. af tvangsindlæggelserne efter sindssygeloven formelt er ulovlige, fordi sindssygebetingelsen ikke er opfyldt. Og vi finder, at den omtalte henvendelse til retsudvalget (bilag 1) argumenterer stærkt for at erstatte særlovgivningen med en lov, der ikke bygger på tilstedeværelsen af sindssyge. Når det samtidig antages, at det vil være *muligt* at definere anvendelsesområdet så præcist, at misbrug kan udelukkes i hvert fald lige så godt som hidtil, finder vi, at denne mulighed seriøst skal med ind i overvejelserne, og at regeringen skal søge at konkretisere dette mulige alternativ, samtidig med at man arbejder på en revision af sindssygeloven.

Forespørgselsdebatten om sindslidendes vilkår den 3. februar 1983 viste, at der i folketinget er flertal for at få denne mulighed grundigt belyst under det nu bebudede udvalgsarbejde. Justitsministeren var imødekommende, men ikke helt så præcis, som vi kunne ønske. Derfor har vi måttet indlevere beslutningsforslaget inden tidsfristen den 15. februar, således at instrumentet findes, hvis kommissoriet for udvalgsarbejdet ikke skulle vise sig tilfredsstillende på dette punkt.